

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 5.12.2007
KOM(2007) 769 v konečném znění

**ZPRÁVA KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU A EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU**

**o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci
soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech**

1. SOUVISLOSTI

Tato zpráva Komise byla vypracována v souladu s článkem 23 nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech¹.

Před rokem 2001 neexistoval pro všechny členské státy žádný závazný nástroj, který by se týkal dokazování. V roce 2001 přijala Rada Evropské unie nařízení (ES) č. 1206/2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech, které stanoví procesní pravidla, jež usnadňují dokazování v jiném členském státě. Od 1. ledna 2004 je nařízení použitelné v celé Unii s výjimkou Dánska. V dotčených členských státech nahrazuje Haagskou úmluvu z roku 1970. Nařízení a všechny informace týkající se jeho použití jsou k dispozici v Evropském soudním atlase ve věcech občanských na adrese:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_cs.htm.

Od nabytí účinnosti nařízení Komise konzultovala jeho používání při různých příležitostech v kontextu Evropské soudní sítě v občanských a obchodních věcech. V rámci konzultací v této síti Komise také sestavila Praktického průvodce pro používání nařízení. Navíc si Komise vyžádala studii o používání nařízení.

1.1. Schůze Evropské soudní sítě ve věcech občanských

Používání nařízení bylo projednáváno na různých schůzích Evropské soudní sítě ve věcech občanských.

Při příležitosti výročních schůzí všech členů sítě ve dnech 13.–14. prosince 2004 a dne 11. prosince 2006 byla zasedání věnována diskuzím o zkušenostech s používáním nařízení. Hlavními vznesenými otázkami byly:

- Praktické problémy (např. žádosti byly v určitých případech stále zasílány ústředním orgánům, ve formuláři byl občas použit jazyk dožadujícího státu, další problémy v komunikaci mezi dožadujícími a dožadovanými soudy).
- Rozsah používání nařízení, zejména pojmy „občanské a obchodní věci“ a „důkaz“ (zvláště problémy, které vyvstaly ve vztahu k odběru DNA a krevních vzorků, zejména v souvislosti určováním otcovství).
- Využívání moderních komunikačních technologií v souvislosti s dokazováním. Zde se zejména objevily stížnosti na skutečnost, že v mnohých členských státech není stále k dispozici technické vybavení pro videokonference.

Dne 21. dubna 2005 byl v rámci sítě projednán návrh Praktického průvodce, který byl vytvořen útvary Komise při konzultacích v rámci sítě. Cílem průvodce je poskytnout pokyny stranám, soudcům, právníkům a ústředním orgánům a pomoci více objasnit nařízení. Průvodce je dostupný na:

¹ Úř. věst. L 174, 27.6.2001, s. 1.

http://ec.europa.eu/civiljustice/evidence/evidence_ec_guide_cs.pdf

Koncem roku 2006 a počátkem roku 2007 rozeslala Komise 50 000 kopií tohoto praktického průvodce členským státům. Všechny soudy, které používají nařízení, měly získat kopii tohoto průvodce.

1.2. Studie o používání nařízení (ES) č. 1206/2001

Jak je uvedeno výše, Komise si za účelem přípravy této zprávy vyžádala studii o používání, která byla vypracována smluvním dodavatelem. Tato studie je dostupná na:

http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Hlavním cílem studie bylo získat empirickou analýzu používání nařízení, zejména pokud jde o otázku, zda se prostřednictvím používání nařízení zlepšila, zjednodušila nebo urychlila spolupráce soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech.

Studie vychází z průzkumu, který byl proveden smluvním dodavatelem v období od listopadu 2006 do ledna 2007 a je založena na 424 z počtu 544 odpovědí na dotazník, který se týkal používání několika článků nařízení. Na dotazník odpověděly správní orgány členských států, soudci, advokáti a další osoby, které používají nařízení.

2. POUŽÍVÁNÍ NAŘÍZENÍ (ES) Č. 1206/2001

Tato část se zaměří na otázku, zda se používáním nařízení zjednodušila a urychlila spolupráce soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních, a na použití některých ustanovení nařízení v praxi.

2.1. Čas požadovaný pro vyřízení žádostí

Studie ukazuje, že většina žádostí o provedení důkazů je vyřízena do 90 dnů stanovených v čl. 10 odst. 1 nařízení (viz Příloha I). Což je podle respondentů na dotazníky rychleji, než tomu bylo před účinností nařízení. Přesto však existuje také značný počet případů, ve kterých byla lhůta 90 dnů překročena. V některých případech bylo zapotřebí dokonce více než šesti měsíců. Kromě toho se doba potřebná pro vyřízení žádostí liší ve značném rozsahu mezi členskými státy. Stojí zejména za povšimnutí, že v mnoha členských státech, které se připojily k Evropské unii v roce 2004, jsou žádosti obecně vyřízeny do 90 dnů, zatímco čas požadovaný v některých jiných členských státech má tendenci být delší.

2.2. Ústřední orgány

Obecně se jeví, že ústřední orgány efektivně provádějí povinnosti, které jsou uloženy nařízením (viz Příloha II). Nicméně zdá se, že účinnost je mezi jednotlivými členskými státy značně odlišná.

Studie dále ukazuje, že ústřední orgány musí občas hledat řešení různých druhů obtíží, které mohou vzniknout v souvislosti se žádostí, jak je stanoveno v čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení².

Bez ohledu na to, že nařízení stanoví, že předávání žádostí o provádění dokazování se má činit přímo mezi soudy členských států a že tudíž ústřední orgány mají postoupit žádost příslušnému soudu pouze „ve výjimečných případech“, studie ukazuje, že ústřední orgány „občas“ nebo dokonce „často“ postupují žádosti příslušnému soudu. Lze tedy konstatovat, že ve stále trvajícím období adaptace není nařízení dostatečně známé a je třeba vyvinout veškeré úsilí, aby se stalo známějším pro soudy v Evropské unii.

2.3. Formuláře

Studie ukazuje, že použití jednotných formulářů obecně nezpůsobuje žádné problémy (viz Příloha III). Zavedení formulářů je považováno za velmi pozitivní a za hlavní důvod zjednodušení a urychlení dokazování. Existují však nedostatky v odborné přípravě právníků zúčastněných na vyplňování formulářů, což vede k problémům při využívání formulářů. Zejména se jeví, že formuláře nejsou občas vyplněny úplně a že chybí zásadní informace pro vyřízení žádosti.

2.4. Komunikační technologie

Studie poukazuje na to, že využití komunikačních technologií uvedených v čl. 10 odst. 4 a čl. 17 odst. 4 nařízení v praxi zjednodušilo a urychlilo provádění dokazování v jiných členských státech, přesto však jsou tyto technologie stále využívány spíše zřídka. V případech, kdy došlo k využití komunikační technologie, zejména videokonference, nezpůsobovalo to obecně žádné problémy (viz Příloha IV).

Tato zjištění ukazují na to, že na jedné straně dochází ke značnému zjednodušení provádění důkazů použitím komunikačních technologií, ale na druhé straně není naneštěstí plně využit potenciál, který se skrývá v používání těchto komunikačních technologií, jelikož nutné vybavení je dostupné pouze v omezeném rozsahu³. Členské státy by měly v budoucnosti vyvinout značné úsilí, aby došlo k většímu využívání komunikačních technologií, zejména videokonferencí. Rada na svých zasedáních ve dne 12. a 13. června 2007 také zdůraznila, že je důležité dále podpořit e-justici a požádala o pokračování v činnostech na e-justici „s cílem vytvořit technickou platformu na evropské úrovni“, rovněž Evropská rada na svém zasedání ve dnech 21. a 22. června 2007 dospěla k závěru, že „Rada by měla dále prosazovat elektronickou komunikaci v právních otázkách („e-justice“)“.

² Přípomínky učiněné v rámci dotazníku však neposkytují mnoho informací o druzích problémů, které musí ústřední orgány řešit.

³ Soudy, kterým je v současné době dostupná videokonference, jsou uvedeny v příručce v Evropském soudním atlase v občanských věcech. V současnosti je videokonference dostupná všem soudům v Nizozemsku a Portugalsku a některým soudům v Estonsku, Finsku, Irsku, Německu, Rakousku, Slovinsku, Spojeném království, Švédsku a na Kypru.

2.5. Předávání žádostí

Ze studie se jeví (viz Příloha V), že žádosti a sdělení jsou obvykle předávány „nejrychlejšími možnými prostředky“ (článek 6 nařízení)⁴.

2.6. Přímý styk mezi soudy

Oproti Haagské úmluvě z roku 1970 o provádění důkazů stanoví nařízení jako nejdůležitější inovaci, že předávání žádostí o provádění dokazování se má činit přímo mezi soudy členských států.

Studie ukazuje, že dožadující a dožadovaný soud (článek 2) obecně účinně plní své úkoly podle nařízení. Toto se však liší mezi členskými státy.

Nejeví se, že by přímé předávání žádostí mezi soudy způsobovalo nějaké zvláštní problémy. Jak je uvedeno výše (bod 2.2), ve stávajícím období adaptace existuje stále mnoho případů, ve kterých přímý styk mezi soudy není využíván z důvodů neznalosti, a jelikož jsou ústřední orgány žádány o postoupení žádostí příslušným soudům, je provádění důkazů zpožděno.

2.7. Přímé dokazování (článek 17)

Jiným důležitým prvkem nařízení je zavedení možnosti přímého dokazování v jiném členském státě dožadujícím soudem.

Studie ukazuje, že přímé dokazování upravené v článku 17 nařízení je stále velmi málo využíváno. V případech, kdy bylo použito, však zjednodušilo a urychlilo provádění dokazování, aniž by obecně způsobovalo nějaké zvláštní problémy (viz Příloha VII).

2.8. Používání článku 18 (náklady)

Studie ukazuje, že článek 18 nařízení obecně nezpůsobuje žádné zvláštní problémy (viz Příloha VIII). Studie však ukazuje, že rozdíly mezi vnitrostátními právními předpisy o náhradách nákladů vynaložených na znalce, jsou občas vnímány negativně.

2.9. Problémy s výkladem

Studie ukazuje, že nařízení nezpůsobuje vážnější problémy v oblasti výkladu. Existují však náznaky, že obsah pojmů „občanské nebo obchodní věci“, „důkaz“ a „soud“ není vždy jasné, a má se za to, že by bylo záhodnější vnést více světla do jejich přesného obsahu (viz Příloha IX).

Zdá se, že obtíže způsobuje zejména skutečnost, že sám pojem „důkaz“ není vymezen v nařízení. Tato skutečnost způsobovala značně rozdílné výklady toho, co je považováno za „důkaz“ ve smyslu nařízení, zejména pokud jde o odběr DNA a krevních vzorků a znaleckých posudků o rodině nebo o péči o dítě. Zatímco Komise uznává, že konečná

⁴ V tomto ohledu je vhodné připomenout, že všechny členské státy přijímají žádosti poštou, většina (všechny kromě Polska a Španělska) také prostřednictvím faxu. Prostřednictvím e-mailu jsou přijímány pouze ve 13 členských státech (Česká republika, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Litva, Maďarsko, Malta, Portugalsko, Řecko, Slovensko a Slovinsko).

odpovědnost za výklad pojmu „důkaz“ zůstává Evropskému soudnímu dvoru⁵, zastává názor, že tento pojem by měl být vykládán jednotně a v zájmu dosažení cílů nařízení by rozsah uplatňování nařízení neměl být omezen příliš úzkým výkladem. Ohledně této otázky by měla pokračovat výměna názorů a zkušeností v rámci Evropské soudní sítě ve věcech občanských.

2.10. Odkazy na vnitrostátní právní předpisy

Skutečnost, že nařízení v několika případech odkazuje na vnitrostátní právní předpisy, není shledávána za velmi problematickou. Podle studie je však občas pocíťováno, že by mělo postupně docházet k harmonizaci vnitrostátních právních předpisů (viz Příloha X).

2.11. Slučitelnost s Haagskou úmluvou z roku 1970

Nejsou problémy se slučitelností nařízení s jinými instrumenty, jako je Haagská úmluva z roku 1970 o provádění důkazů (viz Příloha XI).

2.12. Zjednodušení a urychlení dokazování

Nařízení zjednodušilo a urychlilo dokazování (viz Příloha XII). Rozsah v jakém k tomu došlo se však značně liší mezi členskými státy.

3. ZÁVĚRY

Pokud jde o používání nařízení č. 1206/2001 od okamžiku jeho účinnosti v roce 2004, Komise dospěla k těmto názorům.

Používáním nařízení se obecně zlepšila, zjednodušila a urychlila spolupráce soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech. Nařízení v relativně uspokojivém rozsahu dosáhlo svých dvou hlavních cílů, tj. za prvé zjednodušit spolupráci mezi členskými státy a za druhé urychlit dokazování. Ke zjednodušení došlo hlavně zavedením přímého předávání mezi soudy (ačkoliv žádosti jsou stále občas nebo dokonce často podávány ústředním orgánům) a zavedením jednotných formulářů. Pokud jde o urychlení, lze konstatovat, že většina žádostí o dokazování je vyřízena rychleji, než tomu bylo před účinností nařízení a v rámci lhůty 90 dní, kterou předpokládá nařízení.

V důsledku toho není nutné upravit nařízení, avšak jeho fungování by se mělo zdokonalit. Zejména v současném období adaptace, existují určité aspekty používání nařízení, které by se měly zdokonalit.

Zaprvé, z různých zjištění vyplývá, že bez ohledu na jednání vedená v rámci Evropské soudní sítě ve věcech občanských a na dostupnost Praktického průvodce ve všech

⁵ Všímněte si prosím v této souvislosti, že otázka výkladu nařízení je v současné době předmětem řízení Evropského soudního dvora ve věci, C-175/06 (Tedesco/Fittings Srl). Předkládající soud položil otázku, zda je žádost o popis zboží podle článků 128 a 130 italského zákona o průmyslovém a duševním vlastnictví jednou z forem dokazování stanovenou nařízením Rady (ES) č. 1206/2001.

členských státech, není stále dostatečně rozšířené povědomí o nařízení mezi právníky. Což může vést ke zbytečným zpožděním a komplikacím.

Z tohoto důvodu je vhodné lépe využít práci dosaženou v rámci Evropské soudní sítě ve věcech občanských a obchodních v členských státech, a zejména zajistit, že Praktický průvodce je všemi způsoby značně rozšířen mezi právníky.

Zdá se, že rozsah, ve kterém došlo ke zjednodušení a urychlení dokazování, se značně liší mezi členskými státy. Toto je zřejmé, zejména pokud jde čas požadovaný k dokazování, jelikož v některých členských státech není často dodržován časový rámec 90 dnů. Rovněž účinnost ústředních orgánů a dostupnost moderních komunikačních technologií, zejména prostředků pro videokonference, je značně odlišná v jednotlivých členských státech.

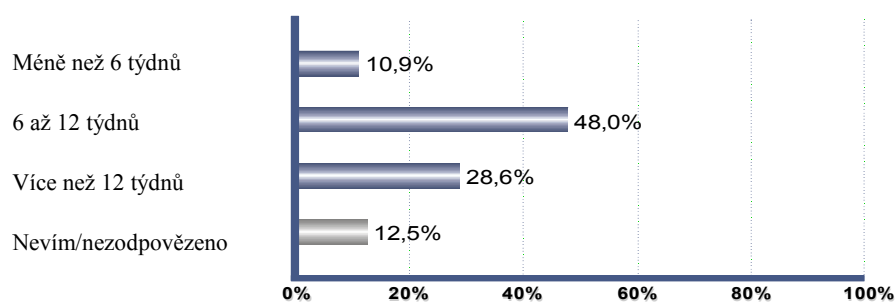
Konečně, je nutné konstatovat, že to nejsou pouze možnosti komunikačních technologií, které nejsou plně využívány, ale i možnost přímého dokazování – důležitá inovace nařízení – je využívána pouze zřídka.

Z těchto důvodů Komise

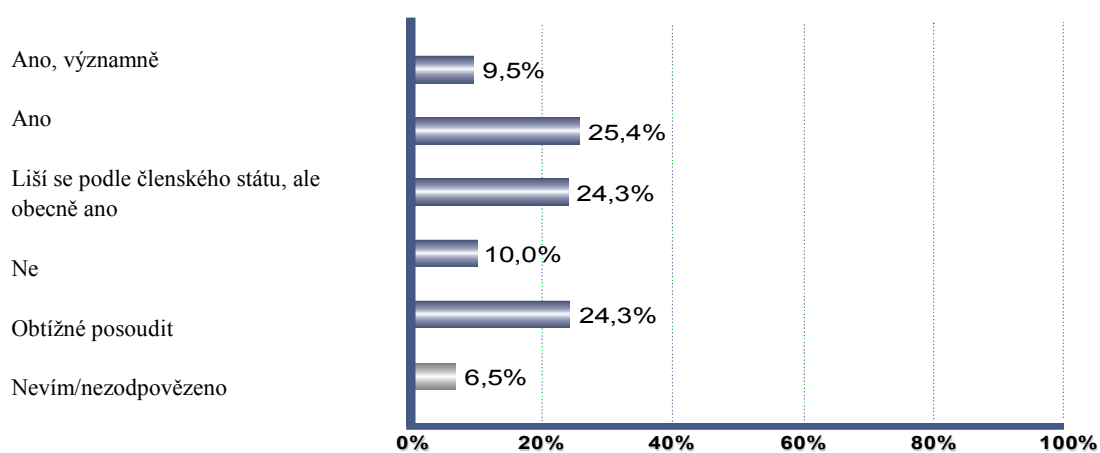
- podporuje veškeré další úsilí, zejména překračující rozšiřování Praktického průvodce, za účelem prohloubení úrovně znalosti nařízení mezi právníky v Evropské unii;
- zastává názor, že by členské státy měly podniknout opatření pro zajištění, že je dodržován časový rámec 90 dnů pro vyřízení žádosti o dokazování;
- zastává názor, že moderní komunikační technologie, zejména videokonference, které jsou důležitým prostředkem pro zjednodušení a urychlení dokazování, nejsou v současné době využívány ani zdaleka v jejich možném rozsahu, a vybízí členské státy, aby přijaly opatření k zavedení nutných prostředků u svých soudů pro provádění videokonferencí v souvislosti s dokazováním. Důležitost dalšího podporování e-justice bylo také zdůrazněno Radou (na zasedání ve dne 12. a 13. června 2007) a Evropskou radou (na zasedání ve dnech 21. a 22. června 2007).

Příloha I: Čas požadovaný pro vyřízení žádostí

Podle vašich zkušeností je průměrný čas požadovaný pro vyřízení žádosti:

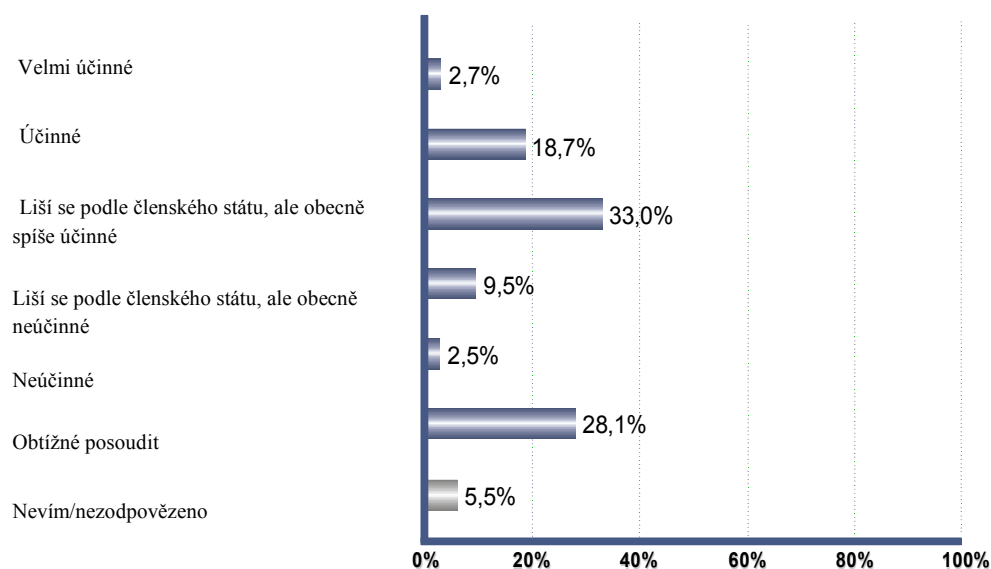

Je vyřizování žádostí rychlejší, než tomu bylo před účinností nařízení?

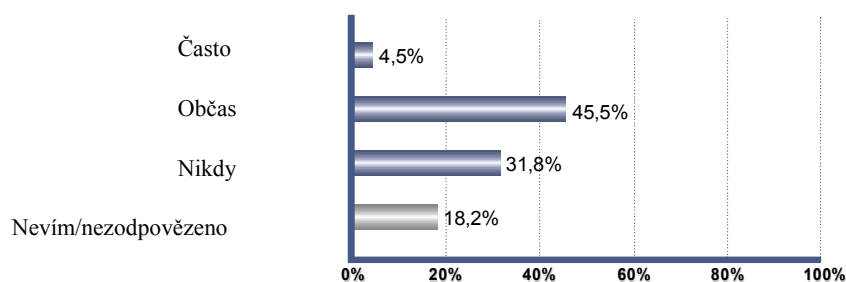

Příloha II: Ústřední orgány

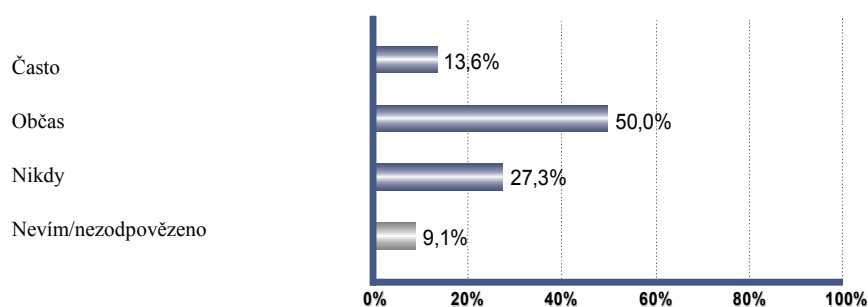
Jak účinné jsou ústřední orgány při předávání informací soudům a hledání řešení obtíží, které mohou vzniknout v souvislosti se žádostí?

Jak často musely ústřední orgány hledat řešení obtíží, které vznikly v souvislosti se žádostí?

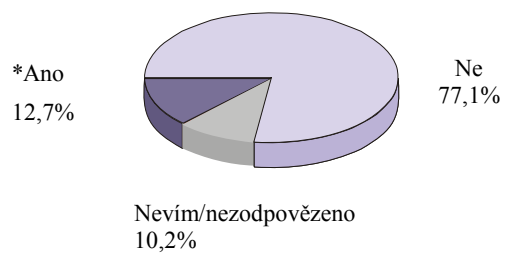

Jak často podle vašich zkušeností předávaly ústřední orgány žádost příslušnému soudu na žádost dožadujícího soudu?

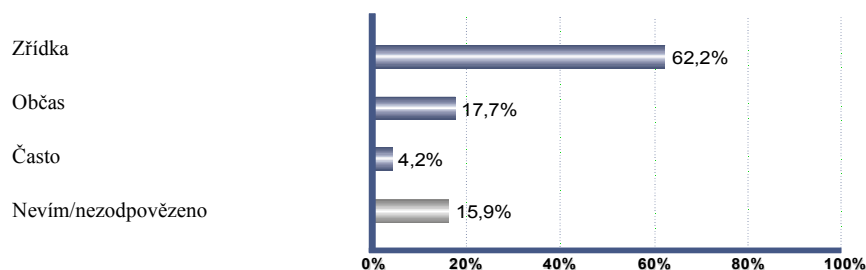
Příloha III: Formuláře

Způsobuje používání formulářů v praxi nějaké problémy? Pokud ano, jaké formuláře? Proč?

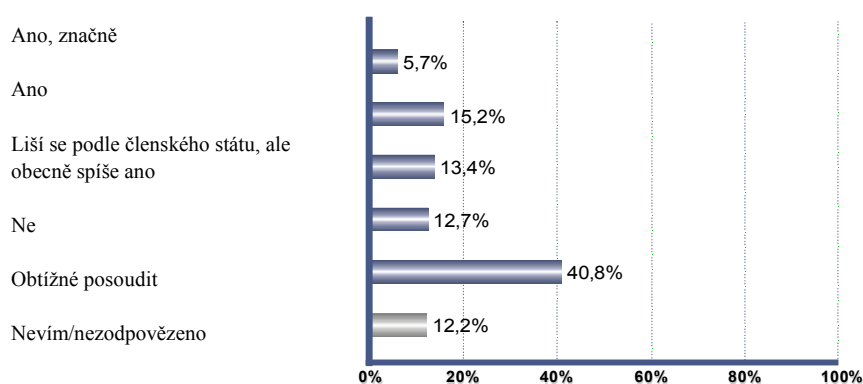

Příloha IV: Komunikační technologie

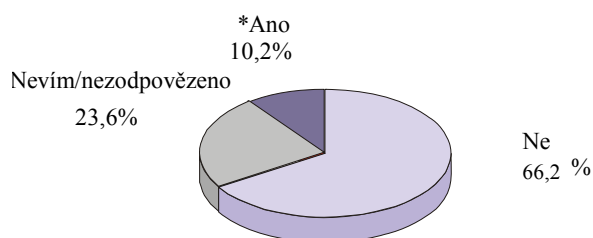
Jak často jsou prostředky komunikačních technologií používány pro dokazování? Při jakých druzích žádosti?

Zjednodušilo a urychlilo se v praxi dokazování v jiných členských státech využitím prostředků komunikačních technologií?

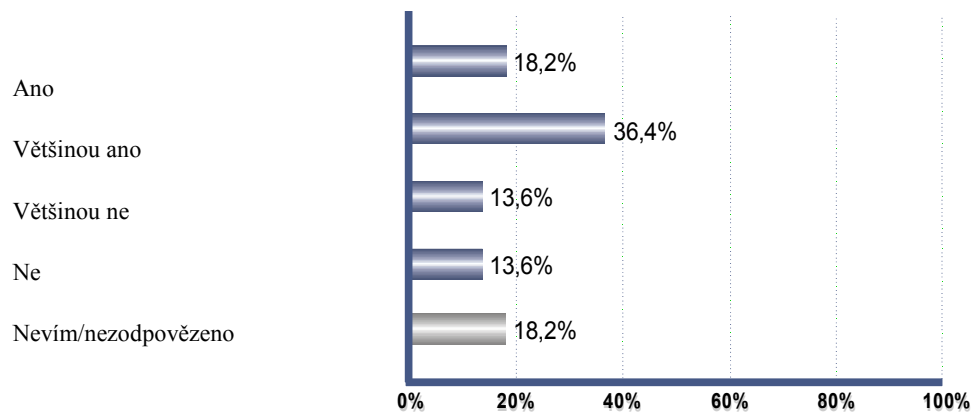

Způsobovalo používání prostředků komunikačních technologií nějaké problémy? Pokud ano, jaké?

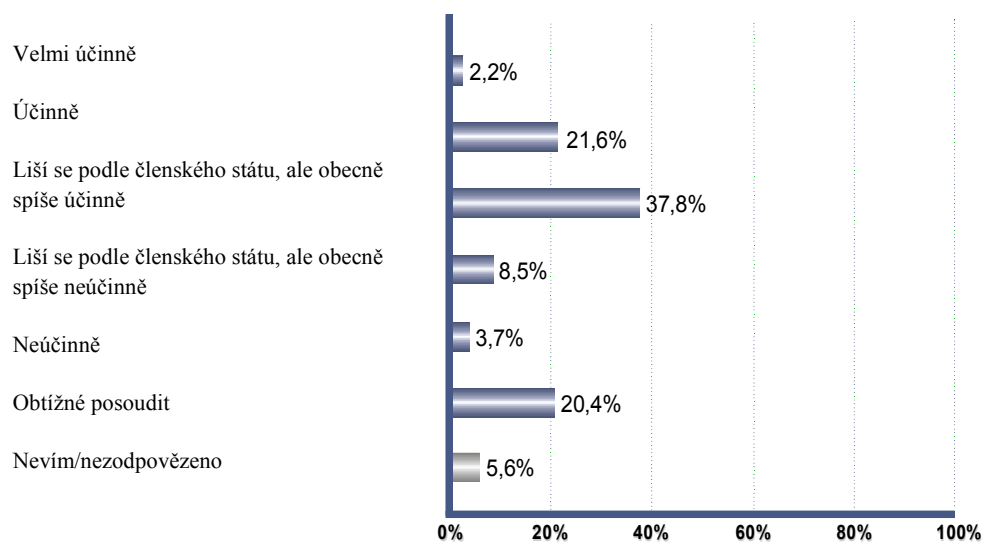
Příloha V: Předávání žádostí

Jsou žádosti a sdělení adresované vašemu členskému státu podle tohoto nařízení předávány těmi „nejrychlejšími možnými prostředky“ (článek 6 nařízení), které váš členský stát uznává?

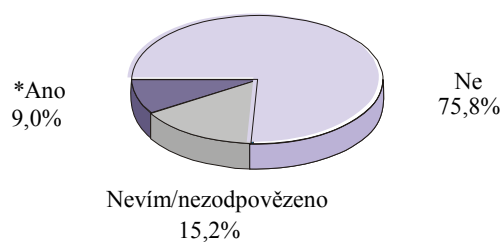

Příloha VI: Přímé předávání mezi soudy

Jak účinně plní dožadující a dožadovaný soud (článek 2) své úkoly podle nařízení?

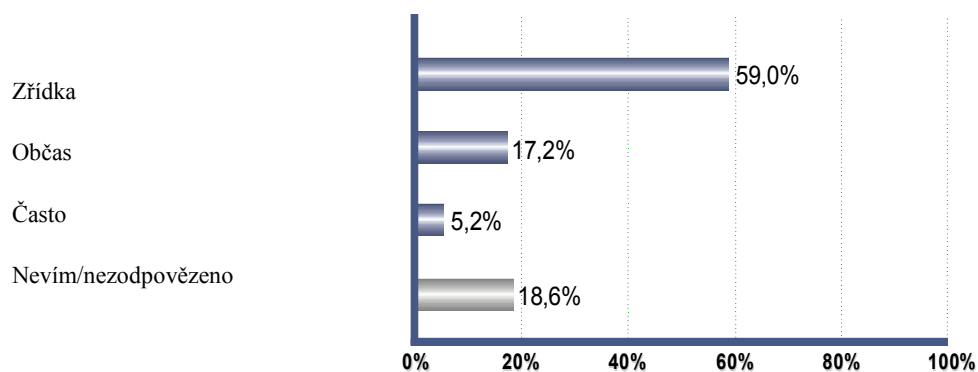

Způsobuje zavedení přímého styku mezi soudy nějaké konkrétní problémy?

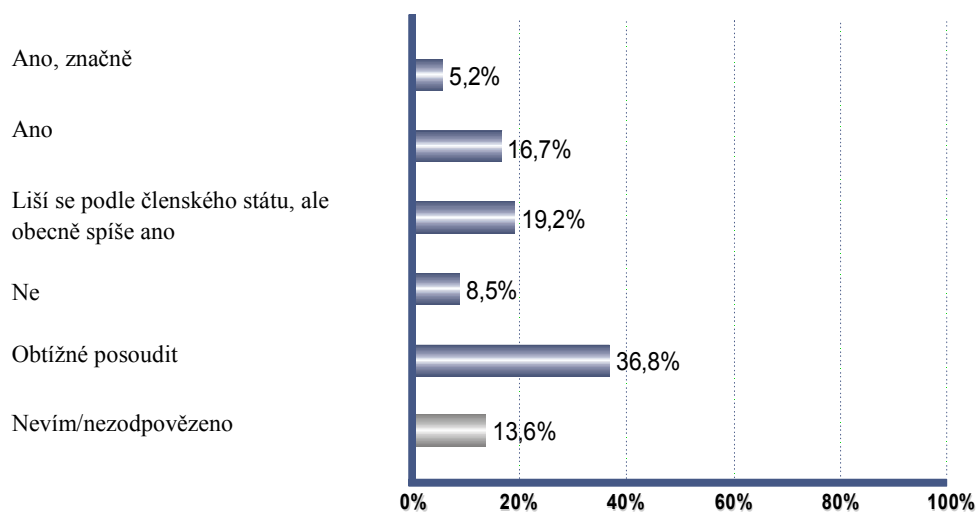

Příloha VII: Přímé dokazování

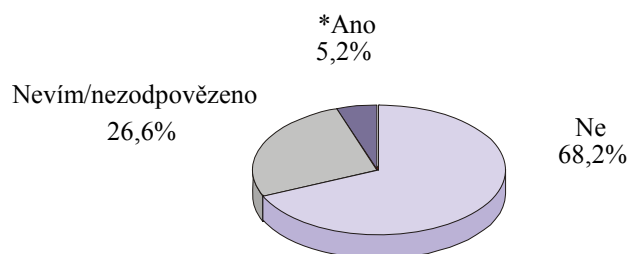
Jak často je využíváno přímé dokazování?

Zjednodušilo a urychlilo se zavedením metody přímého dokazování v praxi dokazování v jiných členských státech?

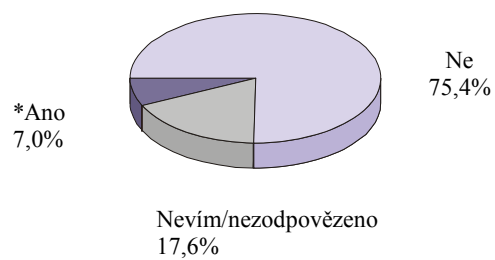

Způsobuje používání článku 17 nějaké problémy? Pokud ano, jaké?

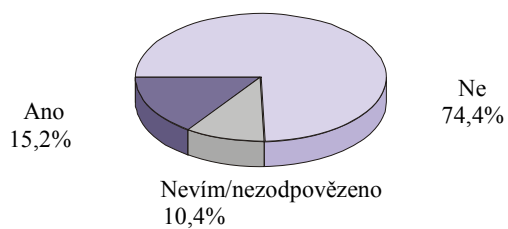
Příloha VIII: Používání článku 18

Způsobuje používání článku 18(náklady) v praxi nějaké problémy? Pokud ano, jaké?

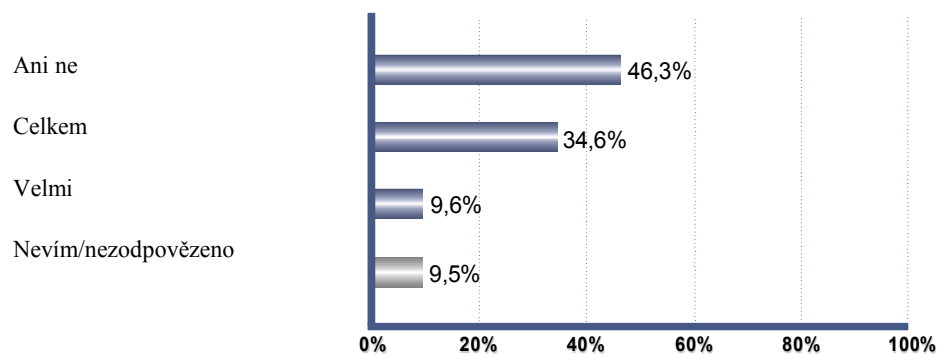
Příloha IX: Problémy s výkladem

Vyskytují se problémy s výkladem nařízení, zejména pokud jde o rozsah a obsah pojmu „důkaz“. Vede to k odmítnutí vyřídit žádost (článek 14)?

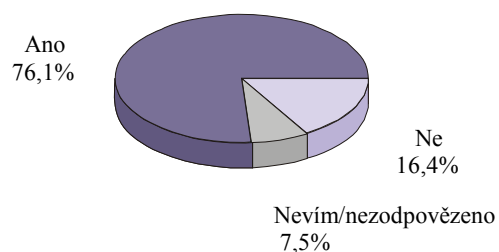

Příloha X: Odkazy na vnitrostátní právní předpisy

Je pro vás problematická skutečnost, že nařízení odkazuje na vnitrostátní právní předpisy členských států?

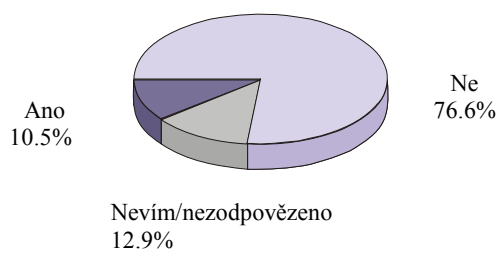

Zastáváte názor, že je žádoucí harmonizace procesních právních předpisů členských států v oblasti dokazování?

Příloha XI: Slučitelnost s Haagskou úmluvou z roku 1970

Zjistili jste problémy se slučitelností nařízení s jinými instrumenty, jako je Haagská úmluva z roku 1970 o provádění důkazů?

Příloha XII: Zjednodušení a urychlení provádění dokazování

Podle vašich zkušeností zjednodušilo a urychlilo používání nařízení č. 1206/2001 spolupráci soudů členských států při dokazování?

